

Sygn. akt III AUa 1214/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Anna Michalik

Sędziowie: Sędzia SA Ewa Stryczyńska

Sędzia SO del. Dorota Szarek (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy K. K.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji K. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 czerwca 2020 r. sygn. akt XIV U 2335/19

1. oddala apelację;

2. zasądza od K. K. na rzecz Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

Ewa Stryczyńska Anna Michalik Dorota Szarek

Sygn. akt. III AUa 1214/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 3 kwietnia 2019 r. nr (...) Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 1 i art. 49 ust. 4 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2019 r. poz. 288) oraz w związku z wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z 25 listopada 2015 r. sygn. akt XIII U 1259/15, odmówił K. K. odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. w kwocie 6.287,64 zł ustalonych decyzją nr (...) z 25 maja 2015 r. W uzasadnieniu organ emerytalno-rentowy wskazał, że po rozpatrzeniu wyroku Sądu Okręgowego dotyczącego przekazania do rozpoznania

Dyrektorowi Zakładu Emerytalno- Rentowego MSWiA wniosku K. K. z 4 września 2015 r. o umorzenie kwoty nadpłaconego świadczenia, stwierdził, że brak jest okoliczności przemawiających za pozytywnym rozpatrzeniem tego wniosku.

K. K. wniósł odwołanie od powyższej decyzji w którym wnioskował o jej „uchylenie/oddalenie” w całości. W uzasadnieniu odwołujący się podniósł, że wskazana przez Dyrektora ZER podstawa zaskarżonej decyzji dotyczącej odstąpienia od żądania zwrotu nadpłaty świadczenia pobranego w 2012 r., tj. wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 25 listopada 2015 r. o sygn. akt XIII U 1259/15 nie mogła stanowić podstawy prawnej wydania zaskarżonej decyzji, bo od wyroku została wniesiona apelacja, w związku z czym wyrok nie był prawomocny.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalno-rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od odwołującego się na rzecz organu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu organ emerytalno-rentowy wskazał, że błędny jest zarzut dotyczący nieprawomocności wyroku z 25 listopada 2015 r., sygn. akt XIII U 1295/15, ponieważ apelacja od ww. wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Warszawie 23 sierpnia 2018 r., sygn. akt AUa 384/16. Nadto organ, powołując się na art. 49 ust. 4 policyjnej ustawy zaopatrzeniowej wskazał, że w niniejszej sprawie odwołujący się nie przedstawił żadnych okoliczności, które uzasadniałyby odstąpienie od dochodzenia zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

W piśmie z 25 stycznia 2020 r. odwołujący się wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez oddalenie żądania zwrotu nadpłaty świadczenia emerytalnego za 2012 r. oraz o zaliczenie do wysługi emerytalnej okresów składkowych: od 22 kwietnia 1966 r. do 1 lutego 1982 r., od 2 lutego 1982 r. do 15 lutego 1998 r. oraz dalszych okresów po 1998 r. jako dla odwołującego się korzystniejszych. Na rozprawie 17 czerwca 2020 r. odwołujący się dodatkowo wniósł o zmianę decyzji z uwagi na jego sytuację finansową oraz prawną, ponieważ ZER nie doliczył wskazanych przez odwołującego się najkorzystniejszych okresów, przez co jego wysługa została ustalona poniżej 75%.

Wyrokiem z 17 czerwca 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie K. K. (pkt 1), nie obciążył odwołującego się kosztami procesu (pkt 2) i przekazał organowi rentowemu do rozpoznania wnioski odwołującego o zaliczenie do wysługi emerytalnej okresów składkowych od 22 kwietnia 1966 r. do 1 lutego 1982 r. i od 2 lutego 1982 r. do 15 lutego 1998 r. oraz okresy po 1998 r. (pkt 3).

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Odwołujący się K. K. jest uprawniony do emerytury na podstawie ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 r. poz. 667 z późn. zm.).

Decyzją z 27 marca 2015 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych ponownie ustalił wysokość emerytury odwołującego się od 1 marca 2015 r. na kwotę 5.315,05 zł. Podstawę wymiaru świadczenia stanowiła kwota 7.077,30 zł. Przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględniono wysługę określoną w zestawieniu dołączonym do decyzji. Emerytura wyniosła 60,1% podstawy wymiaru i została podwyższona o 15% podstawy wymiaru z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy. Łączna wysokość emerytury stanowiła 75,1% podstawy wymiaru, tj. nie więcej niż 80% tej podstawy.

Decyzją Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. z 25 maja 2015 r. nr (...) została stwierdzona nadpłata świadczenia emerytalnego odwołującego się za okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. w kwocie 6.287,64 zł wynikająca z rozliczenia przychodów osiągniętych w 2012 r.

Rozpoznając odwołanie K. K. od powyższej decyzji, Sąd Okręgowy

w W. XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 25 listopada 2015 r., wydanym w sprawie o sygn. akt XIII U 1259/15 oddalił odwołanie, zasądził od odwołującego się na rzecz organu emerytalno-rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz przekazał Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. do rozpoznania wniosku odwołującego się zawarty w piśmie z 4 września 2015 r. o umorzenie kwoty nadpłaconego świadczenia.

Wyrokiem z 23 sierpnia 2018 r., wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 384/16, Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację odwołującego się od powyższego wyroku.

Na podstawie powyższego wyroku Sądu Okręgowego, rozpoznając wniosek odwołującego się z 4 września 2015 r. o umorzenie kwoty nadpłaconego świadczenia Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie art. 31 ust. 1 pkt 1 i art. 49 ust. 4 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2019 r. poz. 288) zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z 3 kwietnia 2019 r. odmówił odwołującemu się odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. w kwocie 6.287,64 zł ustalonych decyzją nr (...) z 25 maja 2015 r.

Odwołujący się obecnie pobiera świadczenie z Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w kwocie 950 zł. Nie ma innych dochodów. Ma przyznane świadczenie z ZUS w wysokości 3.579,37 zł, którego wypłata została zawieszona z uwagi na pobieranie świadczenia z ZER. Od 1 września 2019 r. odwołujący się nie pracuje. Mieszka z żoną, która pobiera emeryturę, ma samochód osobowy z 2007 r. oraz nieruchomość rolną, którą otrzymał od rodziców, a którą zamierza sprzedać. Ma oszczędności, ale wyprzedaje swój majątek. Nie ma zobowiązań, wspiera finansowo dzieci i wnuki z powodu panującej pandemii. Ma orzeczoną grupę inwalidzką od 20 lat, lecz się z powodu kilku schorzeń w tym cukrzycy, prostaty, schorzeń kostno-stawowych, ma uszkodzony kręgosłup. Koszty leczenia wynoszą ok. 180 zł miesięcznie. Czynsz za mieszkanie, w którym odwołujący się mieszka, płaci jego żona. Świadczenie emerytalne odwołującego się zostało obniżone dwukrotnie w 2009 r. i w 2017 r. Odwołujący się złożył do sądu wnioski o wypłatę obu świadczeń: z ZER oraz z ZUS. Sprawa jest zawieszona z uwagi na oczekiwanie na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego.

W toku postępowania odwołujący się wnosił o zaliczenie do wysługi emerytalnej okresów składkowych: od 22 kwietnia 1966 r. do 1 lutego 1982 r., od 2 lutego 1982 r. do 15 lutego 1998 r. oraz dalszych okresów po 1998 r. jako korzystniejszych dla odwołującego się.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, aktach emerytalnych odwołującego się oraz załączonych akt sprawy o sygn. XIII U 1259/15 i zeznań odwołującego się. W ocenie sądu treść dokumentów nie budziła wątpliwości, nie były one także kwestionowane przez żadną ze stron. Podobnie zeznania odwołującego się Sąd uznał za wiarygodne, logiczne i spójne oraz zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał, że materiał ten jako przekonujący, rzetelny i wiarygodny, mógł stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

W ocenie Sądu Okręgowego o dwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że istota sporu sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy ze względu na wskazywane przez odwołującego się okoliczności, uzasadnione jest jego żądanie odstąpienia od obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia emerytalnego za okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. w kwocie 6.287,64 zł, która to kwota nie była kwestionowana przez odwołującego się. Dodatkowo o zasadności zobowiązania odwołującego się do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia emerytalnego przesądził Sąd Okręgowy w Warszawie w prawomocnym wyroku z 25 listopada 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt XIII 1259/15.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 723), prawo do zaopatrzenia emerytalnego i wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ustala w formie decyzji: w stosunku do funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej oraz członków ich rodzin – organ emerytalny określony przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Zgodnie z art. 49 ust. 1 powołanej ustawy osoby, które pobierały świadczenia pieniężne pomimo istnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo ograniczenie ich wysokości, są obowiązane do zwrotu nienależnych im świadczeń, jeżeli były pouczone w formie pisemnej przez organ emerytalny o obowiązku zawiadomienia o tych okolicznościach.

Na podstawie art. 49 ust. 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) organ emerytalny może odstąpić od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń z tego tytułu ustaloną na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub zawiesić dokonywanie tych potrąceń na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności.

Zdaniem Sądu Okręgowego oddzielnie w niniejszej sprawie należy potraktować okoliczności dotyczące sytuacji życiowej skarżącego - jego wieku, stanu zdrowia, sytuacji majątkowej i materialnej. Okoliczności te nie mogą mieć znaczenia w postępowaniu egzekucyjnym, natomiast winny być przez wierzyciela uwzględnione zupełnie w odrębnym trybie - tj. na podstawie art. 49 ust. 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...).

Sąd wskazał, że szczególne okoliczności wskazane w tym przepisie (a także np. w art. 84 ust. 8 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych czy art. 138 ust. 8 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) w doktrynie i orzecznictwie traktowane są jako wystąpienie po stronie ubezpieczonego takiego stanu, w którym zwrot nienależnie pobranych świadczeń uniemożliwi bądź znacznie utrudni mu bieżące funkcjonowanie i zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych. Mogą to być okoliczności związane ze stanem zdrowia, brakiem pracy, tragicznym zdarzeniem losowym oraz sytuacją rodzinną (por. R. Sadlik: Zwrot nienależnych świadczeń pobranych z ubezpieczeń społecznych - Służba Pracownicza 2009 r. Nr 11; wyroki Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 8 marca 2016 r. III AUa 1703/15 - LEX nr 2005586; z 8 stycznia 2008 r. III AUa 1828/06 - POSAG 2008 Nr 1 poz. 6; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 9 października 2012 r. III AUa 217/12 - LEX nr 1236500; wyrok Sądu Najwyższego z 2 lutego 2012 r. III UK 47/11 - OSNP 2013 r. Nr 1 - 2, poz. 13).

W ocenie Sądu Okręgowego okoliczności dotyczące sytuacji życiowej odwołującego się takie jak jego wiek, stanu zdrowia, sytuacja majątkowa i materialna nie uzasadniają odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych w całości lub w części. Odwołujący się nie znajduje się bowiem w trudnej sytuacji życiowej, nie ciąży na nim żadne zobowiązania, utrzymuje się ze świadczenia emerytalnego oraz z emerytury żony, z którą prowadzi wspólne gospodarstwo domowe, nadto ma przyznaną emeryturę przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jest właścicielem samochodu osobowego i nieruchomości rolnej otrzymanej w spadku po rodzicach, posiada także oszczędności, a nawet dysponuje środkami finansowymi z których wspiera dzieci i wnuki. Koszty leczenia swoich schorzeń odwołujący się ocenił na 180 zł miesięcznie.

Czynsz za mieszkanie, w którym mieszka odwołujący się, płaci jego żona. Obecny dochód odwołującego się i jego małżonki, którym mogą oni dysponować w skali miesięcznej jest wystarczający na zaspokojenie ich potrzeb życiowych, a posiadany majątek, w tym oszczędności oraz nieruchomości, pozwalają na zaspokojenie roszczeń organu emerytalno-rentowego bez uszczerbku dla utrzymania odwołującego się i jego żony.

Powyższe okoliczności w ocenie Sądu I instancji nie uzasadniają odstąpienia od zwrotu nienależnie pobranego świadczenia wobec odwołującego się (emerytury) w kwocie 6.287,64 zł ustalonej decyzją z 25 maja 2015 r. nr (...). W związku z tym zaskarżoną decyzję o odmowie odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. uznał za prawidłową, a wniesione od niej odwołanie – oddalił, o czym sąd orzekł w punkcie pierwszym wyroku na podstawie art. 47714 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. tzn. nie obciążył odwołującego się kosztami postępowania na rzecz organu emerytalno-rentowego, mimo że organ wygrał spór w całości. Sąd uznał bowiem, że zachodzą podstawy do zastosowania zasady słuszności zawartej w powołanym przepisie mając na uwadze, że w sprawie przedmiotem kontroli była decyzja organu emerytalno-rentowego o odmowie odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych przez odwołującego się świadczeń w kwocie 6.287,64 zł co stanowi wystarczający powód do odstąpienia od obciążania odwołującego się kosztami tego postępowania. Z tych względów Sąd I instancji orzekł jak w punkcie drugim sentencji wyroku.

W zakresie wniosku o zaliczenie do wysługi emerytalnej okresów składkowych: od 22 kwietnia 1966 r. do 1 lutego 1982 r., od 2 lutego 1982 r. do 15 lutego 1998 r. oraz dalszych okresów po 1998 r. jako dla odwołującego się korzystniejszych, Sąd I instancji wskazał, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w tym w sprawach dotyczących świadczeń emerytalnych, wszczynane jest w wyniku wniesienia przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego i ma charakter odwoławczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 maja 2004 r., sygn. akt II UK 395/03, OSNP 2005 nr 3, poz. 43), a treść decyzji organu rentowego wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz rozstrzygnięcia sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 1999 r., sygn. akt II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601). Wobec tego, Sąd I instancji na podstawie art. 47710 § 2 k.p.c., zgłoszone żądanie w toku postępowania przed sądem, które nie było przedmiotem zaskarżonej decyzji, przekazał do organu emerytalno-rentowego celem rozpoznania i wydania decyzji, o czym orzekł w punkcie trzecim sentencji wyroku.

Od powyższego wyroku apelację wniósł odwołujący się.

Zaskarżając wyrok w części tj. w zakresie punktu pierwszego i trzeciego odwołujący się wniósł o uchylenie przedmiotowego wyroku, ewentualne przekazanie do ponownego rozpatrzenia po ustaleniu wszelkich okoliczności mających wpływ na prawidłowość wydanej decyzji.

Zarzucił Sądowi Okręgowemu, że oddalił odwołanie a nie ustalił kwestii zasadniczej tj. prawidłowej wysokości wysługi emerytalnej. Zatem Sąd orzekł bez ustalenia zasadności roszczenia powoda w sytuacji posiadania przez Sąd dowodów na posiadanie przez powoda udokumentowanych okresów korzystniejszych bezwzględnie podlegających doliczeniu po ich wskazaniu.

Podkreślił, że nie wnioskował o zastosowanie art. 49 ust. 4 policyjnej ustawy zaopatrzeniowej, które uzasadniałyby odstąpienie od dochodzenia zwrotu nienależnie pobranego świadczenia traktowanego jako prośby o litość czy jałmużnę lecz żądał uchylenia przedmiotowej decyzji z uwagi na fakt nabycia pełnej wysługi emerytalnej do czego, z uporem nie odnosi się ZER.

W związku z powyższą sytuacją, zdaniem odwołującego się, Sąd I instancji ze względu na brak reakcji organu nie uwzględnił jego wniosku o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości z uwagi na milczenie organu w sprawie wysługi emerytalnej, a to oznacza przyznanie racji odwołującemu się.

Odwołujący się zarzucił, że Sąd niezasadnie w motywach zaskarżonego wyroku przywołał wniosek powoda złożony do Sądu Okręgowego o uchylenie decyzji ZER z 2020 r., zawieszającej wypłatę świadczenia emerytalnego, w związku ze złożonym wnioskiem do ZUS o wypłatę świadczenia przysługującego z innego tytułu (równoległą wypłatę obu przysługujących świadczeń z ZUS oraz z ZER) oraz decyzję ograniczającą wypłatę świadczenia w 2012 r. Powyższe sprawy w ocenie odwołującego nie mają żadnego znaczenia w niniejszej sprawie. Ponadto sąd niezasadnie włączył kolejny byt prawny jakim jest zawieszenie przez Sąd Okręgowy postępowania dotyczącego odwołania od decyzji z 2017 r. o ograniczeniu wypłaty świadczeń emerytalnych (druga ustawa represyjna) z ograniczeniem wysokości pobieranego świadczenia w 2012 r.

Odwołujący zarzucił, że przekazanie przez Sąd Okręgowy w pkt. 3 wyroku wniosku odwołującego się o zaliczenie do wysługi emerytalnej wskazanych okresów składkowych do rozpoznania organowi rentowemu oznacza, że nie została ustalona faktyczna wysokość wysługi emerytalnej tzn. czy wynosi 75% lub więcej jak wskazuje powód, co pozwala na nieograniczanie zarobkowania, co czyni decyzję ZER zasadną. W ten sposób Sąd wadliwie nie ustalając stanu faktycznego oddalił odwołanie.

Zdaniem odwołującego Sąd powołując art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej zawierający stwierdzenie, iż to organ emerytalny decyduje o wysokości świadczenia pominął przysługujące obywatelowi prawo do sądu. Organ wydając decyzję ma obowiązek uwzględnienia istniejących uprawnień i dowodów, a jeśli tego nie czyni (nie odnosi się do wniosków powoda o doliczenie wskazanych okresów składkowych) i przemilcza wnioski lub je pomija to dowody i wnioski rozpoznaje Sąd. Dopiero po ich rozpoznaniu wydaje wyrok co w przedmiotowej sprawie nie nastąpiło w odniesieniu do pkt. 1 wyroku. Zatem, stwierdzenie braku zasadności odwołania nastąpiło bez należytego ustalenia wysługi.

Zdaniem odwołującego się, Sąd Okręgowy przywołując art. 49 ust. 1 wskazał, iż świadczenie było pobierane niezasadnie, a to nie zostało rozstrzygnięte na co wskazuje pkt 3 wyroku.

Odwołujący się wniósł o uwzględnienie, przy wydawaniu decyzji przez ZER (w tym przedmiotowej), posiadanych przez niego uprawnień tj. udowodnionego ponad 55 letniego okresu zatrudnienia z czego wynika ok. 98 % wysługi emerytalnej, bez uwzględnienia zwiększenia z tytułu posiadanych uprawnień do renty inwalidzkiej III grupy w związku ze służbą.

Odwołujący wskazał, że Sąd Okręgowy nie odnosząc się do kwestii zasadniczej tj. obowiązku lub braku obowiązku ograniczania wysokości pobieranego świadczenia stwierdził brak wysługi nie zwalniający z obowiązku stosowania ograniczeń w pobieraniu świadczenia.

Tym samym Sąd nie odniósł się do wniosku o zaliczenie do wysługi emerytalnej okresów korzystniejszych dla świadczeniobiorcy i trudno pogodzić się z sytuacją, w której Sąd oddalając odwołanie, niejako z góry zakłada, że rację ma organ a nie ma racji odwołujący się, w sytuacji, gdy organ przemilcza zasadnicze przesłanki wskazane przez powoda.

Zdaniem odwołującego się treść pkt. 3. Wyroku wskazuje, że odwołujący wnioskował o doliczenie wyżej wymienionych okresów składkowych jako okresów zwiększających liczbę lat wysługi co jest kluczowym dla wniosku powoda. Nie chodzi bowiem o zwiększenie liczby lat, czyli doliczenie wskazanych okresów zwiększających liczbę lat wysługi, lecz zaliczenie ich jako korzystniejszych w miejsce mniej korzystnych co nie powoduje zwiększenia liczby lat, lecz powoduje wzrost procentowy wysługi.

Przekazanie do ZER do rozpoznania wniosku o zaliczenie wskazanych okresów bez jednoznacznego zaznaczenia, iż dotyczy zamiennego zaliczenia okresów jako korzystniejszych pozwala ZER na dalsze unikanie odniesienia się do wniosku odwołującego się i dalsze unikanie wykonania obowiązku ustawowego, wynikającego zarówno z ustawy policyjnej jak i ustawy FUS, w zakresie obowiązku doliczenia do wysługi wskazanych przez odwołującego się korzystniejszych okresów składkowych. Zatem, Sąd Okręgowy stwierdzając brak uwzględnienia przez ZER wniosku

o zaliczenie okresów wskazanych (pkt. 3 orzeczenia), czyli nie ustalając stanu faktycznego niezbędnego dla ustalenia zasadności wydania decyzji przez ZER wadliwie oddalił odwołanie.

Reasumując sąd uznaje kwestię wysokości wysługi za nieustaloną a jednocześnie oddala odwołanie z powodu niedostatecznej wysługi. Ponadto Sąd rozpatruje kwestię braku podstaw do zastosowania wobec odwołującego się art. 49 ust. 4 ustawy wskazując, iż zła sytuacja materialna i życiowa nie została dostatecznie udokumentowana. Odwołujący natomiast nie wnioskował o zastosowanie tego przepisu, lecz wnosił o stwierdzenie i uznanie jego niekwestionowanego, wynikającego z zapisów ustawowych, prawa do zaliczenia okresów korzystniejszych w miejsce okresów mniej korzystnych do czego brak jest odniesienia.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie od odwołującego się na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Wyrok wydany przez Sąd Okręgowy odpowiada prawu, a podniesione zarzuty w apelacji należy uznać za bezpodstawne i dlatego nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia dotyczące stanu faktycznego poczynione przez Sąd pierwszej instancji i przyjmuje je za własne, czyniąc je podstawą własnego rozstrzygnięcia stosownie do art. 387 § 2¹ k.p.c. Aprobuje również rozważania prawne poczynione przez Sąd I instancji.

Wobec zawarcia w apelacji zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego, Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności poddał ten zarzut ocenie pod kątem zasadności, bowiem dopiero skontrolowanie poprawności ustalenia stanu faktycznego pozwala ocenić prawidłowość zastosowania prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny nie podziela zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., gdyż zgodnie z dominującymi poglądami prezentowanymi w orzecznictwie, do naruszenia tego przepisu dochodzi wówczas, gdy strona apelująca wykaże Sądowi pierwszej instancji uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. W apelacji zaprezentowana została jedynie odmienna, subiektywna ocena stanu faktycznego sprawy. Zgodnie z dominującym w orzecznictwie poglądem zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń faktycznych, a tym samym korzystnej dla niego oceny materiału dowodowego (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2002 r., sygn. akt II CKN 572/99, LEX nr 53136).

Do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarczy samo przekonanie apelującego o innej niż przyjęta wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich ocenie odmiennej od przeprowadzonej przez Sąd (wyrok Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00).

Podkreślenia wymaga, że ustalenie okoliczności dotyczących innych decyzji organu rentowego dotyczących odwołującego było potrzebne dla Sądu I instancji do dokonania oceny czy organ prawidłowo zastosował dyspozycje art. 49 ust. 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji na tle sytuacji życiowej, majątkowej, finansowej odwołującego się.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy prawidłowo zebrał materiał dowodowy w sprawie i ocenił wiarygodność całego materiału dowodowego zebranego w sprawie, nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów w rozumieniu art. 233 §1 k.p.c. Stan faktyczny sprawy ustalony przez Sąd Okręgowy jest prawidłowy.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa materialnego wskazać należy za Sądem I instancji, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w tym w sprawach dotyczących świadczeń emerytalnych, wszczynane jest w wyniku wniesienia przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego i ma charakter odwoławczy. Przedmiotowi zakres rozpoznania oraz rozstrzygnięcia sądu wyznacza treść decyzji organu rentowego. Zatem Sąd Okręgowy nie był uprawniony do orzekania w innym przedmiocie niż ten, którego dotyczyła zaskarżona decyzja.

Przedmiotem rozpoznania przez Sąd I instancji było odwołanie od decyzji z 3 kwietnia 2019 r., co wskazał sam odwołujący w odwołaniu przekazanym do rozpoznania przez Sąd Okręgowy przez Zakład Emerytalno – Rentowy MSWiA.

W powyższej decyzji Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji odmówił odwołującemu się odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. w kwocie 6.287,64 zł (ustalonych decyzją z 25 maja 2015 r.). Zatem Sąd I instancji prawidłowo ocenił w pierwszej kolejności zasadność wniesionego odwołania, w którym wskazany został tylko jeden zarzut tj. brak prawomocności wyroku, na którym oparta została zaskarżona decyzja.

Wobec tego, że zaskarżona decyzja wydana została 3 kwietnia 2019 r. a wyrok Sądu Okręgowego z 25 listopada 2015 r. sygn. akt XIII U 1259/15 uprawomocnił się w dniu 23 sierpnia 2018 r., czyli w dacie rozpoznania apelacji od tego wyroku przez Sąd Apelacyjny w Warszawie (którym apelacja odwołującego się została oddalona), to oznacza, że trafnie Sąd Okręgowy uznał za bezzasadny zarzut oparcia zaskarżonej decyzji na nieprawomocnym wyroku. W dacie wydania zaskarżonej decyzji wyrok Sądu Okręgowego z 25 listopada 2015 r. był już bowiem prawomocny.

Wbrew zarzutom apelacji, z uwagi na podstawę prawną wydania zaskarżonej decyzji tj. art. 49 ust. 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji... Sąd I instancji obowiązany był również dokonać oceny czy organ prawidłowo zastosował dyspozycje tego przepisu. Zasadność dokonania tej oceny wynika również z wniosku odwołującego się zgłoszonego na rozprawie 17 czerwca 2020 r. o zmianę decyzji z uwagi na jego sytuację finansową oraz prawną.

Poczynione w sprawie ustalenia, nie kwestionowane przez odwołującego się (poza zarzutem braku podstaw do ustalenia okoliczności dotyczących innych decyzji organu rentowego), trafnie ocenił Sąd I instancji i uznał, że brak podstaw do odstąpienia od żądania zwrotu przez odwołującego się nienależnie pobranych świadczeń w 2012 r. w kwocie 6.287,64 zł przy prawidłowym ustaleniu, że decyzja w zakresie wysokości ustalonej kwoty nienależnie pobranego w ww. okresie świadczenia potwierdzona została prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z 25 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. akt XIII U 1259/15.

Wobec tego, że zaskarżona decyzja z 3 kwietnia 2019 r. dotyczyła wyłącznie tego, czy występują podstawy prawne by odstąpić od żądania zwrotu przez odwołującego się nienależnie pobranych świadczeń, Sąd Okręgowy nie miał możliwości orzekać o innych żądaniach odwołującego się, co prawidłowo ocenił Sąd I instancji i wyjaśnił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Dlatego za bezzasadny uznać należy zarzut, że Sąd nie odniósł się do wniosku o zaliczenie do wysługi emerytalnej okresów korzystniejszych dla świadczeniobiorcy.

Zgłoszone przez odwołującego się kolejne żądania w toku postępowania przed Sądem Okręgowym, które nie były przedmiotem rozpoznania organu w ww. decyzji z 3 kwietnia 2019 r., Sąd I instancji prawidłowo przekazał organowi emerytalnemu stosownie do art. 47710 § 2 k.p.c., o czym orzekł w punkcie trzecim sentencji wyroku. W myśl bowiem art. 47710 § 2 k.p.c. jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu.

To mając na uwadze, Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok oparty jest na prawidłowych ustaleniach faktycznych i odpowiada prawu, a apelacja jest bezzasadna.

Z tego względu Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w pkt. 1 sentencji wyroku.

W przedmiocie kosztów postępowania Sąd Apelacyjny orzekł w pkt. 2 wyroku na podstawie art. 108 k.p.c. w zw. art. 98 § 1 k.p.c. zasądzać od K. K. na rzecz Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa w W. jako strony wygrywającej spór kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, stosownie do treści § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia apelacji.

Ewa Stryczyńska Anna Michalik Dorota Szarek